

Eesti, Leedu, Läti, Poola, Soome¹ ja Ukraina parlamentide esimeeste ühisdeklaratsioon Ukraina edasise toetamise ja Venemaa hübriidtegevuse kohta Euroopas

Tartu, 3. veebruar 2025

Meie, Eesti, Leedu, Läti, Poola, Soome ja Ukraina parlamentide esimehed, oleme kokku tulnud Tartusse Eesti Vabariigi ja Nõukogude Venemaa vahel 2. veebruaril 1920 alla kirjutatud Tartu rahulepingu 105. aastapäeval. Selle lepinguga tunnustas Nõukogude Venemaa Eesti Vabariigi sõltumatust ja sellest dokumendist sai Eesti riikluse nurgakivi. Kuid Tartu rahuleping ei toonud püsivat rahu. 20 aastat hiljem rikkus Nõukogude Liit ühepoolselt seda rahvusvahelist lepingut, okupeerides Molotovi-Ribbentropi pakti tulemusena Eesti ja teised riigid.

Sellel kuul möödub 11 aastat Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja algusest ja kolm aastat Venemaa täiemahulise sõjalise sissetungi algusest Ukrainasse. Venemaa jätkuv jõhker agressioon Ukraina vastu kujutab tänapäeva maailmas endast tõsist rünnakut reeglitel põhineva rahvusvahelise korra vastu ja näitab, et Venemaa imperialistlikud ambitsioonid kestavad edasi. Venemaa on praegu kõige olulisem, otsesem ja pikaajalisem oht Euro-Atlandi piirkonna julgeolekule, rahule ja stabiilsusele.

Meie, Eesti, Leedu, Läti, Poola, Soome ja Ukraina parlamentide esimehed, kinnitame veel kord, et mõistame otsustavalt hukka Venemaa agressioonisõja Ukraina vastu. Väljendame taas oma täielikku solidaarsust Ukraina rahvaga ning tunnustame nende julgust ja meelekindlust Ukraina vabaduse ja suveräänsuse kaitsmisel. Mälestame lugupidamisega kõiki, kes on ohverdanud oma elu Ukraina iseseisvuse eest, ning avaldame sügavaimat kaastunnet Venemaa jätkuva agressiooni ohvrite perekondadele.

Kinnitame oma üksmeelset tahet lõpetada Venemaa Föderatsiooni ebaseaduslik, provotseerimata ja põhjendamatu agressioonisõda Ukraina vastu ning taastada Ukraina suveräänsus ja territoriaalne terviklikkus tema rahvusvaheliselt tunnustatud piirides.

Meie riigid on kindlalt otsustanud jätkata Ukraina toetamist poliitiliselt, majanduslikult, sõjaliselt ja humanitaarabiga. Kutsume rahvusvahelisi partnereid üles seisma Ukraina kõrval tema võitluses Vene agressori vastu kuni võiduni ning rõhutame vajadust anda õigeaegset ja piiramatut sõjalist abi, mis on kooskõlas Ukraina vajadustega.

Toetame president Volodõmõr Zelenskõi esitatud võiduplaani ja oleme veendunud, et selle rakendamine looks vajalikud tingimused, et viia ellu rahuplaan, mis on ainus teostatav kava üleüldise, õiglase ja püsiva rahu saavutamiseks Ukrainas kooskõlas rahvusvahelise õiguse ja ÜRO põhikirjaga.

¹ Soome parlamendi Eduskunna esimees toetab käesoleva deklaratsiooni sisu, kuid põhiseaduslike ja õiguslike piirangute tõttu ei saa tema allkirja lugeda Soome parlamendi või riigi või mõlema jaoks siduvaks.

Ukraina võit on oluline kõigi julgeoleku tagamiseks ja reeglitel põhineva rahvusvahelise korra säilitamiseks.

Usume kindlalt, et NATO liikmeks saamine annab Ukrainale kõikehõlmavad julgeolekutagatised ja tagab püsiva rahu, ning meie riigid teevad kõik endast oleneva, et saavutada liitlaste seas konsensus Ukraina NATOsse kutsumiseks.

Oleme järjepidevalt pühendunud Ukraina toetamisele tema teel Euroopa Liidu täisliikmeks saamisele, pakkudes selleks poliitilist, ekspert- ja muud liiki abi. Ootame, et Poola Euroopa Liidu Nõukogu eesistumise ajal toimuks edukas sõelumisprotsess ja läbirääkimiste peatükkide kiire avamine.

Koos oma partneritega jätkame jõupingutusi, et veelgi piirata Venemaa võimet sõda pidada. Rõhutame vajadust suurendada survet täiendavate sanktsioonide kaudu, tagada olemasolevate sanktsioonide täielik ja tõhus rakendamine ning takistada neist kõrvalehoidmist. 16. sanktsioonipaketi ettevalmistamist tuleks kiirendada, keskendudes Venemaa tulude kärpimisele, võttes sihikule energiaekspordi, tema peamise sissetulekuallika, ning piirates juurdepääsu tundlikele kaupadele ja tehnoloogiatele. Kutsume ELi liikmesriike üles kiirendama kogu veel kestva Venemaa energia impordi, eelkõige veeldatud maagaasi (LNG) impordi järkjärgulist lõpetamist. Meie riigid on kindlalt otsustanud Venemaa varilaevastiku vastutusele võtta, kaasa arvatud sanktsioonidega seotud meetmete abil.

Venemaa ja selle juhtkond tuleb võtta täielikult vastutusele Ukraina vastu agressioonisõja pidamise, sõjakuritegude ja inimsusevastaste kuritegude eest. Rõhutame vajadust luua agressioonikuriteo uurimiseks rahvusvaheline eritribunal, millel oleks võimalikult laialdane piirkondadeülene toetus ja legitiimsus.

Rõhutame, et agressor peab maksma üksikisikutele, ettevõtetele ja Ukraina riigile tekitatud kahju eest. Toonitame vajadust minna edasi Venemaa külmutatud varade kasutamisega Ukraina taastamiseks.

Nüüd, kui president Donald Trumpi on ametisse astunud, on meil kavas edasi arendada oma koostööd Ameerika Ühendriikidega, et kaitsta põhivabadusi, tugevdada Atlandi-üleseid suhteid ja toetada Ukrainat. Püüame süvendada suhtlemist Kongressiga kõigil tasanditel.

Oleme tunnistanud Venemaa pahatahtliku tegevuse intensiivistumisele kogu Euro-Atlandi piirkonnas. Mõistame karmilt hukka Venemaa toime pandud sabotaažiaktid, elutähtsa taristu rikkumise, küber- ja elektroonilise sekkumise, teabega manipuleerimise, valimistesse sekkumise ja muud hübriidoperatsioonid. Meie riigid tugevdavad koostööd Venemaa hübriidoperatsioonide ennetamiseks, nende eest kaitsmiseks ja nende vastu võitlemiseks, tagades meie ühiskondade ja elutähtsa taristu vastupidavuse ja turvalisuse. Selleks kasutame täiel määral kõiki kättesaadavaid vahendeid, kaaludes näiteks meetmete võtmist Venemaa diplomaatide liikumise piiramiseks ja viisapoliitika karmistamist Venemaa kodanike suhtes.

Jälgime suure murega olukorda Gruusias ning kutsume üles järgima OSCE/ODIHRi soovitusi ja standardeid, mis hõlmavad ka võimalust korraldada uued valimised. Mõistame hukka jõhkra vägivalla kasutamise rahumeelsete meeleavaldajate vastu ja kutsume Euroopa Liitu üles kehtestama sanktsioone vägivalla ja muul moel inimõiguste rikkumise eest vastutavate isikute suhtes.

Me ei tunnusta Valgevenes 26. jaanuaril toimunud võltsvalimisi. Väljendame toetust Valgevene rahvale tema võitluses vaba, demokraatliku ja väärika tuleviku eest ning kutsume üles jätkama aktiivset rahvusvahelist koostööd kõigil tasanditel, et toetada demokraatiat, kodanikuühiskonda ja vaba ajakirjandust Valgevenes. Nõuame kõigi poliitvangide viivitamatut ja tingimusteta vabastamist.

Kinnitame veel kord oma pühendumust meie riikide ja parlamentide vahelise partnerluse tugevdamisele, et lahendada ühiseid probleeme ja soodustada ühiste eesmärkide saavutamist. Jätkame üheskoos tööd rahu, julgeoleku ja stabiilsuse saavutamiseks meie piirkonnas, edendades samal ajal koostööd, mis toob kasu meie riikidele ja laiemale rahvusvahelisele üldsusele.

Lauri Hussar
Eesti Riigikogu esimees

Jussi Halla-aho
Soome Eduskunna esimees

Daiga Mieriņa
Läti Seimi esimees

Saulius Skvernelis
Leedu Seimi esimees

Szymon Hołownia
Poola Seimi marssal

Ruslan Stefanchuk
Ukraina Verhovna Rada esimees